

3. Гармашова Ю. О. Сучасний стан розвитку банківського сектору національної економіки. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 5. С.15-21.
4. Гладких Д. М. Актуальні проблеми реалізації грошово-кредитної політики в Україні та основні напрями їх вирішення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. Випуск 14, частина 1. С.56-60.
5. Грошова маса в Україні в лютому 2018 р скоротилася на 0,5%. URL: <http://www.ua.interfax.com.ua/news/economic/491650.html>.
6. Дзюблюк О.В. Актуальні проблеми розвитку банківської системи України. Банківська справа. 2016. №1. С.3-32.
7. Золотарьова О. В., Галаганов В. О. Сучасний стан та перспективи розвитку банківської системи України. Проблеми економіки та політичної економії. 2017. № 1. С.83-98.
8. Калінін Є. Невиконані рекомендації FATF та чергова «Жовта картка» для України. URL: <http://www.unian.ua/politics/2383128-nevikonani-rekomendatsiji-fatf-ta-chergova-jovta-kartka-dlya-ukrajini.html>.
9. Огляд банківського сектору. Національний банк України. 2018. № 6 (лютий). С.1-11.
10. Фролова Т. А., Луцишин З. О. Банківський сектор України: сучасний стан та перспективи розвитку. Економіка і організація управління. 2016. № 4 (24). С.112-124.
11. Швайко М. Л. Особливості грошово-кредитної політики України в сучасних умовах. Соціальна економіка. 2016. № 1. С.82-86.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ РОБОТИ З ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

***Світлична В. Ю.**, канд. екон. наук, доцент, **Суська К. В.**, магістр,
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Виробничі запаси грають роль однієї з головних умов безперебійного забезпечення процесу виробництва. Вони посідають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності. Це підтверджується тим, що виробничі запаси є базою носіїв витрат під час виробництва продукції впродовж усього виробничого циклу – від відпуску сировини та матеріалів для виробництва продукції і до її передачі на склад.

У сучасних умовах питання їх ефективного управління потребують особливої уваги. Від правильності ведення обліку запасів залежить достовірність даних про отриманий підприємством прибуток та збереження самих запасів. Від того, наскільки ефективно використовуються наявні запаси залежать загальні результати роботи підприємства, і, що не менш важливо, залежить збереження самих запасів.

Окрім того, належним чином організовані контрольні заходи за процесом використання виробничих запасів у сучасних умовах дає змогу мінімізувати ризик банкрутства підприємства та підвищити ефективність обліку, контролю, аналізу та політики управління виробничими запасами з метою стабілізації, збереження та підвищення ефективності роботи підприємства.

Питанням теоретичної розробки проблем організації і ведення обліку виробничих запасів присвячено достатньо велика кількість праць фахівців в галузі обліку, таких як: Глібка О. В., Костирко І. Г., Рибалко О. М. та ін. [1-5].

Аналізуючи численні дослідження з питань організації обліку запасів, можна стверджувати, що багато теоретичних положень і питань обліку даних ресурсів потребують вдосконалення і доопрацювання.

Відповідно до МСФЗ №2 «Запаси» під запасами розуміють активи, призначені для використання в ході звичайної господарської діяльності в процесі виробництва, для продажу чи у формі матеріалів для споживання при наданні послуг. Відповідно до П(С)БО №9 «Запаси» запаси визначено як активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності, перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва, а також утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, управління підприємством [1, 2].

Інформацію про наявність і рух виробничих запасів висвітлюють на активному рахунку 20 «Виробничі запаси».

Важливою передумовою обліку виробничих запасів є їх оцінка, яка має вплив на визначення собівартості продукції. Особливої уваги це питання набуває за сучасних умов господарювання, коли ринкові ціни на виробничі запаси постійно змінюються, переважно зростають.

Згідно з вимогами П(С)БО №9 «Запаси», при відпуску запасів у виробництво, продажу та іншому вибутті, їх оцінка здійснюється за одним з таких методів: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних затрат; ціни продажу. Згідно МСБО №2 «Запаси» при вибутті виробничих запасів підприємства застосовують такі методи оцінки: метод конкретної ідентифікації, середньозваженої собівартості, метод за формулою «перше надходження – перше витрачання» (ФІФО), метод стандартних (нормативних) витрат, метод роздрібних цін. Отже, в Україні облік виробничих запасів здебільшого побудований на схожих принципах із тими, що викладені в МСБО №2 «Запаси» [1; 2].

Критичний огляд наукових праць дослідників у галузі обліку дозволяє виокремити такі наступні негативні аспекти, що притаманні обліково-аналітичній роботі з виробничими запасами:

- низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємства;
- відсутність комплексного поєднання даних усіх видів обліку підприємства для забезпечення керівництва підприємства необхідною управлінською інформацією;
- невідповідний рівень (а найчастіше і взагалі – відсутність) контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів (визначення оптимального їх рівня; вивчення обсягів, причин створення та політики реалізації понаднормативних запасів);

– обмеженість контролю використання виробничих запасів ретроспективним контролем фактичної собівартості та ін. [2; 3; 4].

На думку автора, потенціал підвищення ефективності функціонування виробничих запасів в сучасних умовах ринкових перетворень в Україні полягає в удосконаленні методики та організації їх бухгалтерського обліку і контролю.

Для досягнення зазначеної мети необхідно здійснювати наступні організаційні заходи:

1) підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємства. Організація дієвого документообігу, який характеризується оптимальністю та високою швидкістю руху документів з обліку виробничих запасів;

2) обґрунтування категорійного апарату терміну «виробничі запаси», їх класифікації та складу;

3) розробка системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами та обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів в умовах автоматизації;

4) організація виваженої аналітично-моніторингової роботи з запасами на кожному підприємстві (оцінка ефективності управління запасами; аналіз обсягів запасів у динаміці та чинників, що вплинули на їх зміну; аналіз впливу рівня цін тощо);

5) використання науково обґрунтованих, орієнтованих на сучасні умови ринкових перетворень механізмів нормування та планування запасів (із застосуванням експертних та економіко-математичних методів);

6) удосконалення контролю за переміщенням запасів [1-5].

Підсумовуючи, можна стверджувати, що реалізація перелічених напрямів удосконалення обліку запасів вітчизняними підприємствами призведе до значного підвищення результативності їх фінансово-економічної діяльності. Вирішення комплексу суперечливих та дискусійних питань обліково-аналітичного управління виробничими запасами є актуальним для підприємств України і потребує подальших досліджень з метою створення передумов для формування більш ефективної обліково-управлінської моделі.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №2 «Запаси» / Міністерство фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.minfin.com.ua>.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №9 «Запаси»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. №246. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.

3. Глібка О. В., Рилєєв С.В. Удосконалення обліку і розробка системи контролю та аналізу виробничих запасів підприємства // Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ. Чернівці, 2006. №3. С.56-59.

4. Костирко І. Г. Особливості обліку запасів на підприємствах целюлозно-паперової промисловості // Економічний простір. 2009. №22/1. С.185-189.

5. Рибалко О.М. Вдосконалення обліку виробничих запасів // Держава і регіони. Серія «Економіка та підприємництво». 2008. №3. С.210-215.